

**КВАНТОВІ РОЗМІРНІ ОСЦИЛЯЦІЇ В ТОНКИХ ПЛІВКАХ ТВЕРДОГО
РОЗЧИНУ $\text{Bi}_{100-x}\text{Sb}_x$ ($x=0-4.5$ ат.%)**

Орлова Д.С., Рогачова О.І.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Квантування енергетичного спектру носіїв в 2D-структурах призводить до осцилюючого характеру товщинних залежностей термодинамічних і кінетичних властивостей тонких плівок. Для твердих розчинів Bi-Sb “стрибки” електропровідності σ , коефіцієнта Холла R_H , магнетоопору $\Delta\rho/\rho$ та коефіцієнта Зеєбека S з товщиною плівки спостерігалися [1, 2] переважно за азотної та гелієвої температури та трактувались на основі квантового розмірного ефекту.

Мета роботи – дослідити за кімнатної температури залежності кінетичних властивостей твердого розчину Bi-Sb з вмістом сурми 0-4.5 ат.% від товщини плівки d .

Об'єкти дослідження - плівки Bi-Sb товщиною $d = 5-300$ нм, які були виготовлені методом термічного випаровування у вакуумі кристалів Bi-Sb з вмістом 0-4.5 ат.% Sb і подальшій їх конденсації на поверхню (111) слюди при температурі (380 ± 10) К. За кімнатної температури $T = 300$ К проводили вимірювання σ , R_H та $\Delta\rho/\rho$ методом постійного струму I та постійного магнітного поля B та вимірювання S компенсаційним методом щодо мідних електродів.

Для твердого розчину Bi-Sb всіх досліджених складів було встановлено, що за кімнатної температури d -залежності σ , R_H , $\Delta\rho/\rho$ та S мають осцилюючий характер з періодом Δd , який добре узгоджується з теоретично розрахованим періодом квантових розмірних осциляцій. Тож осцилюючий характер товщинних залежностей кінетичних властивостей плівок Bi-Sb пов'язується нами з проявом квантового розмірного ефекту. Було показано, що збільшення вмісту сурми до 4.5 ат.% Sb Bi-Sb призводить до зростання Δd , що добре узгоджується з результатами, отриманими для низьких температур іншими авторами [1,2].

Робота виконана за підтримки ДФФД МОНУ (грант ФУ/408-2008).

Список літератури:

1. Комник Ю.Ф. , Никитин Ю.В., Бухштаб Е.И. ФНТ, Т. 4, № 9, С. 11143 – 1155. (1978).
2. M.M.E. Favennec, M. Le Contellec, J.Y. Le Traon. Thin Solid Films, V. 13, № 1, P. 73-79. (1972).